

Ministerul Educației și Cercetării
Proiectul Îmbunătățirea Calității în Educație (EQIP)

**PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU
SPECIFIC AMPLASAMENTULUI
LT Mihai Eminescu, or. Strășeni**

Mai 2026

Conținut

Abrevieri.....	3
Introducere.....	5
1.Prezentarea generală a proiectului.....	6
1.1.Obiectivul de dezvoltare al proiectului și principalele rezultate preconizate.....	6
1.2.Componentele Proiectului.....	6
2.Domeniile de aplicare și obiectivele PMMS.....	7
2.1 Domeniile de aplicare și rezultatele PMMS.....	7
2.2 Scopul și Obiectivele PMMS.....	8
2.3 Încadrarea evaluării de mediu a subproiectului.....	12
3.Locația și caracteristicile amplasamentului.....	12
3.1 Descrierea zonei învecinate și amplasamentului.....	13
4.Impacturi și riscuri de mediu și sociale identificate la nivelul amplasării, măsuri de atenuare.....	13
4.1 Principalele riscuri și impacturi de mediu.....	14
4.2 Principalele riscuri și impacte sociale.....	14
4.3. Riscuri legate de Exploatarea Sexuală, Abuzul și Hărțuirea Sexuală (SEA/SH).....	15
4.4 Măsuri de atenuare a efectelor asupra mediului.....	19
4.5 Măsuri de atenuare a riscurilor sociale.....	19
4.6 Planul de Management de mediu și social (PMMS).....	20
5.Planul de Management de Mediu și Social.....	22
5.1 Cadrul instituțional de implementare a PMMS.....	36
6.Monitorizarea aspectelor sociale și de mediu.....	36
6.1. Planul de Monitorizare de Mediu și Social.....	38
7. Implicarea părților interesate și informarea publică.....	41
7.1 Informarea comunității privind Managementul de mediu și social (MMS).....	41
8. Mecanismul de soluționare a reclamațiilor (MSR).....	42
9. Consultarea publică și finalizarea PMMS.....	45
Anexa 1 – Lista Participanților.....	46
Anexa 2 – Proces Verbal.....	47
Anexa 3 – Banere Informaționale.....	47
Anexa 4 – Cerințe și măsuri referitoare la deșeurile de azbest.....	48
Anexa 5 – Ghidul de mediu pentru contractele de lucrări civile.....	50

Anexa 6 - Structura model a Planului de Management de Mediu și Social al Antreprenorului (PMMS-C).....56

Abrevieri

Abreviere (engleză)	Denumirea completă(RO)
MoER/MEC	Ministerul Educației și Cercetării
EQIP	Proiectul de Îmbunătățire a Calității Educației
ECEC	Educație și îngrijire a copilăriei timpurii
EM	Evaluarea de mediu
EIM	Evaluarea impactului asupra mediului
CMMS	Cadrul de management de mediu și social
PMMS	Plan de Management Social și de Mediu
PAMS	Planul de Angajament de Mediu și Social
PMMS-C (V-ESMP)	Planul de Management de Mediu și Social al Constructorului
SMS	Standarde de Mediu și Social
EMP	Echipa de Management al Proiectului
PGM/LMPen.	Procedura de gestionare a Forței de Muncă.
SEP	Planul de implicare a părților interesate
MMS	Managementul de mediu și social
IP	Instituția publică
ONDRL	Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală

BM	Banca Mondială
CP	Consultări Publice
IPM	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
MSR	Mecanismul de soluționare a reclamațiilor
SP	Subproiect
ONG	Organizație neguvernamentală
PMMS-M	Plan de monitorizare de mediu și social
SEA/SH	Exploatarea și abuzul sexual și hărțuirea sexuală

Introducere

Planul de Management de Mediu și Social (PMMS/ESMP) a fost dezvoltat special pentru acest subproiect. Scopul acestui document este de a identifica riscurile și impacturile de mediu și sociale care pot apărea în timpul implementării subproiectului și de a contura măsuri pentru a le atenua.

Principalele direcții și obiective ale pregătirii acestui ESMP privind protecția mediului și socială sunt:

- Asigurarea unui mediu de lucru sănătos și sigur.
- Asigurarea siguranței comunității. Când activitățile se desfășoară în apropierea sau în interiorul unei zone populate, probabilitatea de a afecta populația crește. Aceste riscuri și impacturi potențiale necesită o gestionare eficientă.
- Implicarea publicului (informarea adecvată a populației, implicarea și gestionarea plângerilor) pentru a evita/atenua impacturile sociale negative generate de implementarea subproiectului.

Acest ESMP descrie principalele impacturi asupra fazelor de construcție și operare ale facilității în timpul implementării subproiectului. Organizația de construcții (denumită în continuare Antreprenorul), care va realiza lucrările de construcție ale clădirilor educaționale de la adresa: Strada Mihai Eminescu 187, va folosi acest ESMP pentru a calcula costurile serviciilor, a implementa măsuri de atenuare a impactului asupra mediului și a socialului și a implementa proceduri de management social și de mediu în timpul construcției, conform standardelor de mediu și sociale ale Băncii Mondiale.

Planul de Management de Mediu și Social al Antreprenorului (C-ESMP)

Pentru a îndeplini corespunzător toate obligațiile privind managementul de mediu și social prevăzute de contractul său, Antreprenorul va trebui să își stabilească propriul sistem de management de mediu și social. Acest sistem va fi descris în Planul de Management de Mediu și Social al Antreprenorului (PMMS-C/C-ESMP), care trebuie dezvoltat de Antreprenor pe baza acestui ESMP. C-ESMP prezintă mecanismele și măsurile propuse de implementare pentru reducerea impactului asupra mediului și asupra mediului social. C-ESMP trebuie dezvoltat de Contractor și aprobat de MoER înainte de începerea lucrărilor de construcție.

Persoana responsabilă de managementul de mediu și social în numele Contractorului va coordona și gestiona implementarea C-ESMP.

1. Prezentarea generală a proiectului

Proiectul EQIP este implementat pe o perioadă de 6 ani, de către Ministerul Educației și Cercetării (MEC) cu sprijin financiar din partea BM. Acesta va aborda provocările legate de problemele de siguranță, incluziune și sustenabilitate în infrastructura școlară din Moldova în contextul conceptului de școală-model.

1.1. Obiectivul de dezvoltare al proiectului și principalele rezultate preconizate

Obiectivul de dezvoltare al proiectului este:

- Îmbunătățirea mediului de învățare în instituțiile participante, cu accent pe sprijinirea elevilor dezavantajați;
- Consolidarea capacității Ministerului Educației și Cercetării în ceea ce privește gestionarea sectorului și răspunsul la refugiați.
- Proiectul va îmbunătăți calitatea educației și a mediului de învățare în instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar în școlile și grădinițele și va dezvolta capacitățile instituționale de a elabora, implementa și evalua reformele educaționale și intervențiile de răspuns la nevoile elevilor defavorizați, printre care se numără elevii defavorizați din mediul rural, fetele, copiii cu dizabilități și cu nevoi speciale, refugiații și elevii cu întârzieri școlare.

1.2. Componentele Proiectului

Componenta 1: Îmbunătățirea calității predării prin inovații în practicile de predare pentru a sprijini recuperarea învățării pentru elevii dezavantajați, inclusiv pentru elevii refugiați, creșterea gradului de conștientizare și cunoaștere a standardelor profesionale ale cadrelor didactice, evaluarea calității profesorilor, formarea continuă a cadrelor didactice și evaluarea periodică a calității furnizării de servicii ECEC.

Componenta 2: Îmbunătățirea calității mediului de învățare în instituțiile participante, inclusiv modernizarea mediilor de învățare în circa 200 de școli selectate, reabilitarea a 15 școli, a 15 grădinițe și construirea a trei noi licee.

Componenta 3: Consolidarea capacității de gestionare a sectorului educației și de răspuns în cazul refugiaților, sprijinind dezvoltarea capacității instituționale de a concepe, pilota, evalua și extinde reformele prevăzute, consolidând în același timp capacitatea de gestionare a sectorului și de răspuns în cazul refugiaților.

Componenta 4: Componenta de intervenție în caz de urgență va sprijini viitoarea reacție a țării în cazul unui dezastru natural sau provocat de om sau al unei situații de urgență.

2. Domeniile de aplicare și obiectivele PMMS

Acest plan de management social și de mediu (PMMS) prezintă impacturile de mediu și sociale și măsurile de atenuare legate de **Renovarea LT „Mihai Eminescu” din Strășeni**, ca parte a proiectului de investiții finanțat de Banca Mondială, **Proiectul Îmbunătățirea Calității în Educație**. Această investiție va implica reparația capitală și modernizarea blocurilor de studii actuale, amenajarea teritoriului și asigurarea condițiilor îmbunătățite pentru elevii procesului educațional în contextul conceptului școlii-model, caracteristici eficiente din punct de vedere energetic și facilități destinate incluziunii persoanelor cu dizabilități.

PMMS are la bază **Cadrul de Management de Mediu și Social (CMMS)** care a fost elaborat la etapa de pregătire a Proiectului Învățământul Superior în Moldova, care sprijină dezvoltarea sustenabilă, prin asigurarea protecției oamenilor și mediului, realizarea de progrese în domenii precum munca, incluziunea și nediscriminarea, egalitatea de gen, schimbări climatice, biodiversitate, sănătate și siguranță comunitară, implicarea părților interesate. În acest scop au fost elaborate o serie de planuri de acțiuni cu scopul de a asigura siguranța elevilor, a membrilor comunității și a personalului implicat în lucrările de renovare a instituției și de implicare a comunității locale în cadrul acestui proces, cum ar fi: Planul de Management de Mediu și Social (PMMS), Planul de Implicare a părților Interesate (SEP en.), Procedura de gestionare a forței de muncă (LMP en.), Planul de Angajament de Mediu și Social (PAMS). Totodată, aceste documente au fost consultate în cadrul Consultărilor Publice și plasate pe site-ul MEC.

2.1 Domeniile de aplicare și rezultatele PMMS

Planul de Management de Mediu și Social (PMMS) identifică principalele riscuri de mediu și sociale asociate investiției la **LT „Mihai Eminescu” din Strășeni** cuprinde cadrul legal național aplicabil și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale relevante pentru subproiect. Totodată, include planuri de măsuri de evitare și atenuare a riscurilor de mediu și sociale și de monitorizare a implementării acestui PMMS, în vederea gestionării corespunzătoare a impacturilor de mediu și sociale potențiale care pot fi generate în etapele de pre-construcție și construcție asupra comunității din zona subproiectului, asupra lucrătorilor implicați și asupra mediului. Concluziile generale ale PMMS indică impacturi negative pe termen scurt asupra solului, apei și mediului acustic în timpul lucrărilor civile. Problemele de mediu care ar putea fi asociate cu activitățile de renovare includ: generarea de zgomot, impactul asupra solului și a apei prin scurgerile asociate construcțiilor, praful și deșeurile de construcție și siguranța lucrătorilor. Cu toate acestea, efectele negative vor fi temporare și specifice amplasamentului și vor fi atenuate prin implementarea unor măsuri adecvate de evitare și/sau atenuare, cum ar fi împrăștierea șantierului, gestionarea adecvată a deșeurilor de construcție provenite din lucrările de construcții, monitorizarea sănătății și securității în muncă, dezvoltarea unor proceduri clare de organizare pe șantier.

Se preconizează că activitățile SP vor avea în principal un impact social pozitiv la nivelul comunității, oferind un mediu sănătos și sigur pentru elevi și membri ai personalului școlii, reducând riscurile de colaps și accidente umane în cazul unui cutremur, contribuind la adaptarea la schimbările climatice, oferind oportunități pentru egalitatea de gen și accesul universal în blocurile renovate. Cât privește potențialele riscuri sociale, PMMS abordează riscurile legate de sănătatea și siguranța elevilor și a comunității, inclusiv riscuri de accidente, perturbări ale activității educaționale și disconfortul rezidenților din vecinătate, riscuri de violență bazată pe gen, nivelul de conștientizare în legătură cu riscurile de dezastre, limitarea accesului grupurilor vulnerabile la beneficiile investiției etc.

În acest scop, PMMS propune un set de măsuri de atenuare/reducere a riscurilor și se bazează pe implicarea comunității, prin consultări cu cei direct afectați (personalul școlii, elevi, părinți) și comunitatea în general, pentru o bună gestionare a acestor riscuri, iar un mecanism de primire și soluționare a sesizărilor (MSR) va

ajuta comunitatea să contacteze echipa de management al proiectului (EMP) în legătură cu orice problemă observată în timpul lucrărilor sau să ofere un Feedback în timpul CP. Planul de monitorizare de mediu și social atașat PMMS va sta la baza verificării în permanență a conformității cu măsurile propuse de atenuare a riscurilor.

2.2 Scopul și Obiectivele PMMS

PMMS se implementează în conformitate cu legislația națională și standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale, așa cum sunt precizate în Planul de Angajament de Mediu și Social (PAMS) și în CMMS.

Respectiv, toate SP finanțate în cadrul EQIP sunt supuse conformității atât cu cerințele și regulamentele aplicative la nivel național în contextul de concept al școlii model, cât și cu cerințele și standardele Băncii Mondiale, în baza contractelor de grant semnate între MEC și școlile selectate în cadrul EQIP.

Lucrările de renovare planificate sunt orientate spre atingerea următoarelor obiective în baza ghidului de implementare a conceptului de școală-model după cum urmează:

- Modernizarea spațiilor educaționale și a infrastructurii pentru îmbunătățirea condițiilor de studiu ce vor servi drept exemplu de excelență a calității în educație.
- Modernizarea multifuncțională a sălii festive.
- Modificarea cantinei în scopul separării elevilor din ciclul primar și cel secundar.
- Obținerea unui centru multifuncțional sportiv pentru îmbunătățirea condițiilor în domeniul educației fizice.
- Construirea unei sere pentru îmbunătățirea calității lecțiilor de biologie.
- Amenajarea teritoriului cu suprafața totală de 2,0019 ha.

Lucrările de replanificare și reorganizare a spațiilor în conformitate cu conceptul de școală model, specific învățământului gimnazial și liceal, necesită măsuri de evitare și minimizare specifice lucrărilor planificate și reieșind din amplasarea obiectivului. **La momentul desfășurării lucrărilor de renovare nu se vor afla elevi în spațiul de renovare al instituției.**

Astfel, acest PMMS descrie cerințele legale naționale și cerințele Băncii Mondiale aplicabile subproiectului, în baza acestora propune măsuri specifice care urmează a fi implementate în etapele de pregătire a șantierului și de renovare, inclusiv măsuri de monitorizare a implementării acțiunilor propuse.

În mod specific, PMMS include măsuri propuse de minimizare a riscurilor și impacturilor asupra mediului, asupra lucrătorilor implicați în lucrările de renovare și asupra comunității din apropierea șantierului planificat.

Codul muncii din Moldova și Legea privind sănătatea și securitatea în muncă (OHS) (2008) stabilesc cadrul pentru sănătatea și securitatea în muncă în Moldova. Mai multe ordine și decizii guvernamentale detaliază modul în care acestea vor fi implementate și prezintă lista industriilor și ocupațiilor periculoase din țară. Per ansamblu, legislația moldovenească privind securitatea durabilă este amplă și, în general, în conformitate cu prevederile prevăzute în ESS2, paragrafele 24 până la 30, principala provocare fiind implementarea și aplicarea acestor prevederi. Articolul 198 din Codul muncii prevede că fiecare entitate sau organizație de afaceri ar trebui să aibă reglementări interne care să stabilească, printre altele, prevederile de sănătate și securitate în muncă ale organizației. Articolele 9 și 10 din Legea privind SSM stabilesc angajatorii responsabili pentru asigurarea sănătății și siguranței angajaților, identificarea și prevenirea riscurilor legate de locul de muncă și informarea și instruirea personalului cu privire la riscuri și prevederile organizaționale privind sănătatea și securitatea angajaților. Angajatorul trebuie să asigure mijloacele și echipamentele necesare și să adapteze mediul de lucru pentru a preveni și minimiza riscurile ocupaționale. Articolul 11 obligă angajatorul să desemneze cel puțin o persoană instruită în cadrul organizației responsabile cu asigurarea prevederilor OHS. Angajatorul poate înființa un comitet colectiv OHS format din reprezentanți ai angajaților și angajatorilor pentru a supraveghea aranjamentele OHS la locul de muncă. În caz de urgență, angajatorul trebuie să ia măsuri imediate pentru a asigura răspunsul de urgență și evacuarea lucrătorilor din incintă/amplasament (articolul 12 din Legea OHS). Agenția de Implementare va dezvolta și implementa proceduri interne de management al muncii aplicabile proiectului. Aceste proceduri vor stabili modul în care vor fi gestionati lucrătorii de proiect, în conformitate cu cerințele legislației naționale și ale ESS. Procedurile vor aborda modul în care această ESS se va aplica diferitelor categorii de lucrători de proiect, inclusiv lucrătorii direcți și cei contractuali. Lucrătorii de proiect vor primi informații și documentație clare și de înțeles cu privire la termenii și condițiile lor de angajare. Informațiile și documentația vor stabili drepturile lor conform legislației naționale a muncii și cerințelor ESS (care vor include acorduri colective), inclusiv drepturile legate de orele de muncă, salariile, orele suplimentare, compensațiile și beneficiile. Aceste informații vor fi furnizate la începutul relației de lucru și când apar schimbări semnificative.

Copiii sunt mai sensibili la poluanții aerului din interior, iar expunerea la substanțe toxice provenite din vopsele și materialele de finisare poate provoca otrăvire, alergii, iritații respiratorii sau efecte pe termen lung. În Moldova, utilizarea vopselelor în școli și grădinițe este reglementată de Regulamentele Sanitare pentru instituțiile de învățământ primar, secundar, ciclurile I și II, precum și instituțiile de învățământ profesional-tehnic, aprobate prin Decizia Guvernamentală nr. 492/2024. Aceste reguli stabilesc cerințe clare pentru finisarea materialelor, inclusiv vopselele, pentru a proteja sănătatea copiilor și a personalului. Standardele sanitare urmăresc să asigure un mediu sigur, lipsit de riscuri chimice și să prevină problemele de sănătate. Antreprenorii vor respecta următoarele cerințe sanitare pentru vopsele și finisajele interioare:

- **Vopselele și materialele de finisare** permise trebuie să fie pe bază de apă sau alte compoziții, cu emisii scăzute de compuși organici volatili (COV) și fără plumb, cadmiu sau alte substanțe toxice.
- **Siguranța chimică:** Pot fi folosite doar produse cu certificat de conformitate sanitară, confirmând că nu eliberează substanțe dăunătoare în aerul interior.
- **Aplicare:** Lucrările de pictură trebuie realizate doar atunci când elevii/preșcolarii nu sunt prezenți în săli, pentru a evita inhalarea vaporilor.
- **Uscarea și ventilația:** După aplicare, camerele trebuie ventilate intens până când mirosul specific dispare și concentrațiile de COV ating nivelurile permise.
- **Culori recomandate:** Nuanțele deschise, mate sau semi-mate sunt preferate, deoarece reduc strălucirea și oboseala vizuală.
- **Întreținere:** Vopselele trebuie să fie lavabile și rezistente la dezinfectanți, pentru a permite curățarea frecventă.

Funcționalitățile agenției de implementare

La nivel comunitar, ca parte a procesului de consultare publică pentru a asigura transparența în implementarea subproiectului și implicarea părților interesate, au fost create echipe locale de implementare a subproiectelor, reprezentând grupuri de lideri comunitari. Echipele de implementare ale subproiectului includ directorul școlii, personalul didactic, reprezentanții părinților, elevii, autoritățile publice locale și alți membri ai comunității interesați de succesul subproiectului și dispuși să ajute comunitatea în toate etapele implementării subproiectului. Responsabilitățile echipei locale de implementare a subproiectului constau în monitorizarea activităților desfășurate în timpul procesului de implementare a subproiectului și

comunicarea cu ceilalți membri ai comunității pentru a disemina informații despre implementarea subproiectului.

ESMP include măsuri propuse de atenuare pentru a reduce riscurile și impacturile asupra mediului, asupra lucrătorilor implicați în renovare, asupra profesorilor, elevilor, părinților acestora și comunității din apropiere

Obiectivele specifice ale PMMS includ următoarele:

- Identificarea problemelor/riscurilor de mediu și sociale asociate cu condițiile existente;
- Elaborarea unui plan pentru atenuarea riscurilor de mediu și sociale asociate cu lucrările de reparație capitală și operare a blocurilor, consultarea acestuia cu instituțiile publice și guvernamentale relevante precum și cu toate părțile interesate ce vor fi afectate;
- Identificarea măsurilor fezabile și eficiente din punct de vedere al costurilor care pot reduce impactul negativ asupra mediului și comunității la niveluri acceptabile;
- Identificarea obiectivelor de monitorizare și specificarea metodelor de monitorizare, raportate la impacturile evaluate și la măsurile de atenuare menționate în plan.

2.3 Încadrarea evaluării de mediu a subproiectului

Proiectul a fost încadrat în **Categoria B** aferentă evaluării impactului asupra mediului derulată în cadrul proiectelor Băncii Mondiale cu risc de mediu și social moderat. În acest caz, este necesară realizarea unei evaluări a impactului de mediu și pregătirea unui PMMS, pornind de la politicile și standardele de mediu și sociale (SMS), aplicabile de BM , precum și de cele naționale aferente evaluării impactului de mediu. PMMS-ul aferent acestui subproiect va fi utilizat pe parcursul implementării proiectului, iar principalele dispoziții ale documentului vor fi reflectate în documentațiile tehnice necesare investiției.

3. Locația și caracteristicile amplasamentului

Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” este situat pe str. Mihai Eminescu 187, orașul Strășeni, înregistrat cu numărul cadastral 8001120.353, pe teritoriul liceului sunt amplasate 3 blocuri (bl 1 de studii cu sectorul A,B,C,D) bl 2 și bl 3 pe o suprafață de 3,8456 ha.

3.1 Descrierea zonei învecinate și amplasamentului

I.P. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” este amplasat în partea de nord-est a municipiului, pe strada Mihai Eminescu, la numărul 187. Suprafața totală a terenului pe care se află instituția este de 3,85 hectare. Pe acest teren sunt situate mai multe clădiri, printre care o clădire principală formată din patru blocuri (Blocul A cu 3 etaje și blocurile B, C, D cu câte 2 etaje), unite prin galerii. De asemenea, există două clădiri separate, cu două etaje fiecare, care în prezent nu sunt utilizate, precum și o clădire care adăpostește punctul termic (cazangeria). Liceul este amplasat într-o zonă locativă liniștită, formată din gospodării individuale, fără clădiri multietajate. Gospodăriile din jur sunt separate de liceu prin drumuri cu lățimea de 3-4 metri, asigurând o delimitare clară a terenului instituției. În jurul liceului nu există arii verzi extinse pentru recreere, dar pe teritoriul instituției au fost amenajate spații verzi cu eforturi proprii. Instituția este conectată la rețelele centrale de aprovizionare cu apă și canalizare. Terenul pe care este amplasat liceul este ușor înclinat și nu prezintă riscuri geologice sau seismice majore, fiind clasificat cu o intensitate seismică de 7 grade conform hărții de zonare seismică a Republicii Moldova. În apropierea blocurilor care urmează să fie renovate se află mai mulți arbori, în special foioși și fructiferi, care necesită

defrișare deoarece sunt amplasați la o distanță mai mică de 3 metri de clădiri. În total, 27 de arbori urmează să fie defrișați înainte de începerea lucrărilor de reparații capitale. Procesul de defrișare este în curs de autorizare conform Hotărârii Guvernului nr. 27/2004, iar autoritatea responsabilă este Primăria municipiului Strășeni.

4. Impacturi și riscuri de mediu și sociale identificate la nivelul amplasării, măsuri de atenuare

Concluziile generale ale PMMS relevă posibilitatea producerii unor impacturi negative, pe termen scurt, în special în timpul lucrărilor de construcții civile. Cu toate acestea, aceste impacturi negative vor fi temporare și specifice amplasamentului și ar putea fi ușor atenuate prin implementarea unor măsuri adecvate de atenuare și prevenire a acestora.

4.1 Principalele riscuri și impacturi de mediu

Aspectele legate de mediu care pot fi asociate cu activitățile subproiectului includ: generarea zgomotului; impactul asupra solului și asupra apei în urma scurgerilor aferente lucrărilor de renovare; perturbarea traficului în timpul lucrărilor de renovare; praf și deșeuri rezultate în timpul lucrărilor și siguranța lucrătorilor.

4.2 Principalele riscuri și impacte sociale

Evaluarea inițială identifică un nivel redus al riscurilor sociale. Lucrările de renovare a instituției nu vor implica achiziția de terenuri private sau producerea unor pierderi economice la nivelul proprietăților private din vecinătatea obiectivului de investiții.

Subproiectul va genera, în preponderență, un impact social pozitiv la nivelul comunității elevilor și profesorilor, care vor avea acces la o școală modernă și performantă protejată împotriva riscurilor asociate cutremurelor, incendiilor, dezastrelor și schimbărilor climatice, care îndeplinește standardele minime sanitare, de încălzire, ventilare și este eficientă din punct de vedere energetic și accesibilă elevilor cu dizabilități.

În ceea ce privește posibilitatea producerii unor impacturi sociale negative, acestea sunt temporare și pot include: disconfortul elevilor prezenți în zona apropiată șantierului în lucru, vecinilor cauzat de poluarea temporară datorită prafului și nivelului de zgomot, posibile întreruperi ale utilităților pentru proprietățile învecinate conectate la gaz, apă, canalizare, electricitate, posibile daune în eventualitatea producerii unor accidente în timpul lucrărilor de renovare; riscurile pentru sănătate și siguranță a comunității și lucrătorilor, creșterea temporară a congestionării traficului și a riscurilor de accidente rutiere în timpul transportului deșeurilor de construcții și al materialelor necesare.

Planificarea adecvată, informarea publică, consultările cu părțile afectate, mecanismele de soluționare a reclamațiilor și de interacționare cu părțile interesate și procedurile de monitorizare vor fi aplicate în vederea evitării și menținerii potențialelor efecte la scara minimă.

4.3. Riscuri legate de Exploatarea Sexuală, Abuzul și Hărțuirea Sexuală (SEA/SH).

Lucrările de renovare de la Liceul din Strășeni vor fi implementate într-o instituție educațională funcțională, care va rămâne funcțională pe toată durata renovării, cu activități educaționale organizate în două ture. Deși lucrările sunt planificate în blocuri desemnate care nu sunt folosite pentru predare în timpul construcției, aceste clădiri rămân în incinta școlii mai largi, unde elevii (minori), personalul didactic și

personalul auxiliar sunt prezenți zilnic. Rutele de acces, zonele de circulație și spațiile externe comune pot continua să fie folosite atât de comunitatea școlii, cât și de personalul contractorilor.

Fiind un mediu centrat pe copil, caracterizat de relații de autoritate și dependență, mediul școlar necesită măsuri sporite de protecție în timpul implementării lucrărilor civile. Mobilizarea personalului extern de construcții, inclusiv muncitori temporari și subcontractori, introduce actori suplimentari în acest mediu. Prezența lucrătorilor în clădirile și terenurile școlare, combinată cu activitățile educaționale continue, poate genera riscuri specifice SEA/SH, în special acolo unde supravegherea, separarea fizică și aranjamentele de raportare nu sunt clar definite și aplicate în mod consecvent.

Proiectul prevede pregătirea unui Plan de Management de Mediu și Social al Antreprenorilor (C-ESMP), implementarea Codurilor de Conduită și funcționarea mecanismelor de reclamare atât comunitară, cât și ale lucrătorilor. Deși nivelul general de risc social este evaluat ca fiind scăzut spre moderat, riscurile SEA/SH necesită atenție preventivă specifică datorită prezenței continue a minorilor într-un mediu educațional funcțional.

Identificarea acestor riscuri reflectă o evaluare preventivă și bazată pe context. Pentru claritate analitică, riscurile SEA/SH sunt grupate în două categorii: (i) riscuri operaționale care apar direct din implementarea lucrărilor de renovare într-o școală funcțională și (ii) riscuri structurale legate de capacitatea instituțională și aplicarea eficientă a garanțiilor SEA/SH.

Categoria A – Riscuri operaționale

Riscul A.1. Interacțiuni necontrolate între elevi și personalul antreprenorilor: Prezența muncitorilor în construcții în timpul zilelor de școală într-o instituție educațională funcțională poate duce la interacțiuni nesupravegheate sau necontrolate între elevi și personalul antreprenorilor, în special în afara zonelor de construcție clar definite sau în situații de supraveghere limitată. Astfel de circumstanțe pot crește riscul unui comportament inadecvat, inclusiv al lucrătorilor prejudiciabili pentru elevi sau pentru comunitatea școlară, subminând astfel natura protectoare a mediului educațional.

În conformitate cu Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale, în special ESS4 privind Sănătatea și Securitatea Comunității și ESS2 privind Munca și Condițiile de Muncă, activitățile proiectului trebuie organizate pentru a preveni interacțiunile nepotrivite între lucrători și elevi și pentru a asigura aplicarea

consecvență a Codurilor de Conduită care abordează riscurile SEA/SH. Contractorul este obligat să implementeze supraveghere eficientă, măsuri de separare fizică și controale comportamentale pentru a reduce acest risc.

Riscul A.2. Conformitatea inconsistentă SEA/SH între lucrătorii subcontractați și temporari Există riscul ca lucrătorii subcontractați sau temporari să nu primească același nivel de inducere, instruire și supraveghere SEA/SH ca personalul de bază al contractorilor, ceea ce duce la o înțelegere și aplicare inconsistentă a standardelor comportamentale necesare. În conformitate cu ESS2 privind munca și condițiile de muncă, măsurile de prevenire SEA/SH, inclusiv codurile de conduită, cerințele de instruire și supraveghere, trebuie să se aplice uniform tuturor categoriilor de lucrători. Antreprenorul poartă responsabilitatea explicită de a se asigura că aceste obligații sunt transmise eficient în cascadă pe tot lanțul contractual, inclusiv către subcontractori și personal temporar. Nerespectarea aplicării unei astfel de uniforme poate slăbi supravegherea comportamentală și crește riscul de SEA/SH în mediul școlar.

Riscul A.3. Înțelegere insuficientă a obligațiilor SEA/SH din cauza diversității culturale și lingvistice. Atunci când contractorul angajează lucrători din medii lingvistice sau sociocultural diverse, există riscul ca obligațiile SEA/SH și Codurile de Conduită să nu fie pe deplin înțelese sau aplicate consecvent în mediul școlar. Diferențele în normele sociale și practicile de comunicare, combinate cu o pregătire insuficient adaptată sau materiale traduse, pot crește probabilitatea unui comportament inadecvat. Conform ESS2 privind Forța de muncă și condițiile de muncă, antreprenorul este obligat să se asigure că toți lucrătorii primesc informații, instruire și instrucțiuni într-un mod clar și ușor de înțeles pentru ei. Atunci când materialele de instruire sau comunicarea nu sunt adaptate sau traduse corespunzător, diferențele de limbă sau norme sociale pot limita înțelegerea eficientă și pot crește probabilitatea comportamentului inadecvat în mediul școlii.

Riscul A.4. Prezența nelimitată sau nesupravegheată a muncitorilor în clădirile și terenurile școlare Există riscul ca, în absența unei organizații stricte a sitului, separării fizice și a unor măsuri eficiente de control al accesului, muncitorii din construcții să poată accesa zonele școlare operaționale sau să folosească clădirile și terenurile școlare în scopuri personale. Astfel de situații pot include, dar nu se limitează la, utilizarea toaletelor școlii, vestiarelor pentru îmbrăcăminte de lucru, cantinei școlii pentru mese, zonelor de joacă pentru odihnă sau orice alte facilități școlare pentru uz personal.

În conformitate cu cerințele Băncii Mondiale privind Sănătatea și Siguranța Comunității (ESS4) și Munca și Condițiile de Muncă (ESS2), activitățile de construcție trebuie organizate astfel încât să împiedice lucrătorii să acceseze sau să interacționeze direct cu spațiile școlare operaționale din afara zonelor strict desemnate de construcții. Utilizarea facilităților școlii în scopuri personale este strict interzisă. Prin urmare, responsabilitatea explicită a antreprenorului este să asigure condiții de muncă demne și adecvate pentru lucrători, inclusiv asigurarea unor facilități separate și adecvat amenajate pentru salubritate, odihnă, mese și schimbare, fără a depinde de infrastructura școlară.

Riscul A.5. Identificarea și controlul accesului inadecvat al personalului contractorilor Există riscul ca procedurile insuficiente de identificare, înregistrare și control al accesului lucrătorilor să poată limita capacitatea administrației școlii de a monitoriza ce personal antreprenor este prezent în incinta școlii în timpul activităților de construcție. În absența unor măsuri clare de identificare (cum ar fi legitimații, liste de acces sau puncte de intrare desemnate), persoanele neautorizate sau neînregistrate pot intra sau circula în mediul școlii. Acest lucru poate crește expunerea elevilor la interacțiuni necontrolate și poate slăbi responsabilitatea pentru comportamentul nepotrivit. Conform ESS2 și ESS4, antreprenorul este responsabil pentru asigurarea identificării eficiente, înregistrării și accesului controlat al întregului personal implicat în lucrări.

Riscul A.6. Expunere crescută în perioadele de tranziție și rute comune de circulație. Există riscul ca activitățile de construcție desfășurate într-o școală funcțională să coincidă cu sosirea, plecarea, pauzele elevilor sau alte perioade cu mobilitate intensă. Fără programări coordonate, separare fizică și supraveghere, personalul contractorilor și elevii pot împărți rutele de circulație în incinta școlii. O astfel de suprapunere poate crește probabilitatea interacțiunilor necontrolate și poate reduce supravegherea eficientă, în special în perioadele de tranziție de vârf. Conform ESS4, antreprenorul trebuie să coordoneze organizarea amplasamentului și programul de lucru pentru a minimiza contactul dintre muncitori și elevi și pentru a asigura rutele de mișcare clar segregate.

Categoria B – **Riscuri structurale**

Riscul B.1. Eficacitate limitată a căilor de trimitere SEA/SH și a mecanismelor de sprijin pentru supraviețuitori Există riscul ca plângerile SEA/SH să nu fie trimise la timp, confidențial și centrat pe supraviețuitor către servicii de sprijin adecvate dacă căile de trimitere nu sunt clar definite, comunicate și operaționalizate. În lipsa unei coordonări consacrate cu furnizorii de servicii specializați (de exemplu, sprijin psihosocial, medical sau juridic), persoanele afectate pot întâmpina întârzieri în primirea asistenței, ceea ce poate submina încrederea în mecanismul de raportare și poate crește riscul de revictimizare.

Riscul B.2. Subraportarea incidentelor SEA/SH de către elevi: Incidentele SEA/SH care implică elevi pot rămâne neraportate din cauza vârstei elevilor, dependenței de adulți aflați în poziții de autoritate, fricii de stigmatizare sau consecințe negative și încrederii limitate în mecanismele de raportare. Într-un mediu școlar mic, îngrijorările legate de confidențialitate pot descuraja și mai mult divulgarea.

Riscul B.3. Gestionarea inadecvată și confidențialitatea plângerilor SEA/SH Există riscul ca reclamațiile SEA/SH să nu fie gestionate la timp, consecvent și confidențial din cauza experienței practice limitate, rolurilor și responsabilităților neclare sau a unei coordonări insuficiente între școală, contractor și echipa de implementare a proiectului. Dacă procedurile de gestionare a cazurilor și protocoalele de confidențialitate nu sunt clar definite și aplicate strict, informațiile sensibile pot fi dezvăluite neintenționat, în special într-o comunitate educațională mică. Astfel de neajunsuri pot submina încrederea în mecanismele formale de raportare, pot crește probabilitatea unei escaladări informale a comunității și pot expune persoanele afectate la stigmatizare sau revictimizare.

Risc B.4 Accesibilitate limitată a mecanismelor de raportare pentru elevii vulnerabili: Elevii cu dizabilități sau alte vulnerabilități pot întâmpina bariere suplimentare în recunoașterea situațiilor SEA/SH sau în accesarea mecanismelor de raportare dacă procedurile nu sunt adaptate nevoilor lor specifice.

Riscul B.5. Aplicarea slabă a obligațiilor SEA/SH între actorii proiectului: Cerințele SEA/SH, inclusiv Codurile de Conduită și obligațiile de instruire, pot să nu fie aplicate sau monitorizate în mod consecvent pentru toți actorii implicați în subproiect, inclusiv subcontractorii și lucrătorii temporari. Atunci când respectarea comportamentală nu este supravegheată activ, măsurile SEA/SH pot rămâne procedurale, nu operaționale.

4.4 Măsuri de atenuare a efectelor asupra mediului.

PMMS stipulează că toate impacturile negative asupra mediului asociate cu proiectul vor fi prevenite, eliminate sau reduse la un nivel acceptabil. Acest lucru poate fi realizat prin perfecționarea continuă și implementarea eficientă a măsurilor de atenuare a efectelor asupra mediului, inclusiv prin selectarea atentă a intervențiilor subproiectului care ar evita sau minimiza potențialele efecte negative asupra mediului înconjurător, biodiversității într-un mod care să prevină pe cât posibil tăierea arborilor, distrugerea peisajului aferent spațiilor verzi de pe amplasament, poluarea aerului și a solului; asigurarea securității muncii și a impactului asupra sănătății în timpul operațiunilor de sudură etc.

4.5 Măsuri de atenuare a riscurilor sociale

PMMS include măsuri de atenuare menite să evite sau să reducă impactul negativ pe care implementarea subproiectului îl poate avea asupra comunității locale din preajma șantierului în lucru.

În ceea ce privește lucrările de renovare, echipele de implementare a subproiectului se vor asigura că activitățile de planificare sunt sensibile la aspectele ce țin de securitatea și sănătatea în muncă, sănătatea și securitatea comunității din vecinătatea șantierului, exploatarea sexuală, abuzul și agresiunea sexuală. În scopul identificării și comunicării cu posibilele persoane afectate, pregătirea investiției implică un proces intens de consultare cu părțile interesate, organizarea de întâlniri directe cu comunitatea și lucrătorii și asigurarea unui sistem funcțional de primire și soluționare a reclamațiilor venite din partea posibilelor persoane afectate.

Datorită lucrărilor de renovare în curs la instituție, elevii vor participa la cursuri în două schimburi, cu orarul stabilit dinainte prin o coordonare strânsă între **Departamentul de Educație al Districtului Strășeni** și administrația școlii. Această planificare colaborativă urmărește să asigure organizarea eficientă a activităților didactice, să atenueze riscurile potențiale și să mențină continuitatea procesului educațional. Ca urmare, instituția educațională, în strânsă coordonare cu Departamentul de Educație Cahul, este responsabilă de a asigura continuarea neîntreruptă și eficientă a procesului educațional pe tot parcursul perioadei de renovare. Aceasta include identificarea și abordarea potențialelor perturbări sau provocări care pot apărea din cauza modificărilor programului de relocare sau a perturbărilor de mediu.

Trebuie acordată o atenție deosebită grupurilor vulnerabile din comunitatea școlară, cum ar fi persoanele cu dizabilități, tinerii mame singure și copiii din familii cu venituri mici. Administrația școlii, în colaborare cu autoritatea locală de educație, trebuie să interacționeze direct cu aceste grupuri pentru a înțelege nevoile și preocupările lor specifice.

Ca parte a acestui proces, se așteaptă ca instituția să dezvolte un plan clar și practic de atenuare și comunicare, care să detalieze modul în care va fi menținută continuitatea educațională și cum vor fi gestionate riscurile identificate. Acest plan trebuie prezentat și explicat tuturor grupurilor afectate într-un mod incluziv și accesibil, asigurând transparență și încredere. Planul ar trebui să includă, de asemenea, măsuri de contingență, servicii de sprijin și canale de comunicare pentru a gestiona feedback-ul sau nemulțumirile în timpul implementării.

Prin planificarea proactivă și implicarea părților interesate, în special a celor mai expuși riscului, instituția va contribui la asigurarea unui mediu de învățare sigur, incluziv și echitabil pe durata lucrărilor de construcție.

4.6 Planul de Management de mediu și social (PMMS).

Măsurile de atenuare propuse au scopul de a evita sau reduce cât mai mult posibil impacturile și riscurile descrise, măsurile regăsindu-se în PMMS de mai jos, care definește activitățile, riscurile și impacturile potențiale, măsurile de prevenire și minimizare, responsabilii de măsuri asociate instituțiilor asociate măsurilor propuse și perioadele de realizare ale acestora.

Planul a fost supus consultărilor publice cu părțile interesate și a fost actualizat pe parcursul implementării SP, conform recomandărilor parvenite în procesul consultațiilor.

5. Planul de Management de Mediu și Social

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
Planificarea și elaborarea documentației de proiect	Impact general potențial asupra componentelor de mediului înconjurător și social din zona de proiect	Realizarea studiilor necesare (de expertiză tehnică ș.a.) la obiectivul selectat pentru proiectare Efectuarea evaluării de mediu și sociale prealabile a activității planificate (procedura de „screening”), incl. evaluarea stării actuale a obiectivului (funcționalitatea, siguranța ș.a.), identificarea riscurilor potențiale de mediu și sociale și schițarea măsurilor preventive Coordonarea și avizarea inițierii activităților de proiectare conform cerințelor și procedurilor naționale în vigoare (aviz tehnic, certificat de urbanism ș.a. după caz) Elaborarea <i>proiectului de execuție</i> conform normativelor în construcții existente, inclusiv soluții de organizare a șantierului/lucrărilor, gestionarea deșeurilor de construcții, eficiență energetică etc. Elaborarea planurilor de măsuri și de monitorizare de mediu și sociale pentru etapele de proiectarea și renovare	Beneficiarul, compania de proiectare	Până la demararea lucrărilor de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		Verificarea, coordonarea și aprobarea Proiectului de execuție, și autorizarea activităților de construire conform procedurilor naționale în vigoare		
	Eficiența energetică	Proiectarea izolării termice/climatizării adecvate a încăperilor renovate Proiectarea instalațiilor și echipamentului de înaltă eficiență energetică Proiectarea iluminării optime și de înaltă eficiență ș.a.	Beneficiarul, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare
	Acces universal	Autoritățile responsabile au obligația de a autoriza exploatarea obiectelor de utilitate publică numai în condițiile respectării reglementărilor în domeniu, astfel încât persoanele cu handicap să aibă acces neîngrădit la acestea conform Art. 18 Legea cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova cu modificările nr. 60 din 30.03.2013	Beneficiarul, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare
Planificarea șantierului și lucrărilor de renovare	Plângeri și nemulțumiri din partea locuitorilor din	Implementarea Planului de Implicare a părților Interesate (SEP), inclusiv informarea și consultarea părților interesate încă de la etapa de proiectare. Consultarea PMMS cu părțile interesate.	Beneficiarul, EMP, compania de proiectare	Pînă la demararea lucrărilor de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
	apropiere și din partea angajaților	Oferirea informațiilor despre lucrările planificate, termenele de realizare, modul de organizare a șantierului, condițiile de sănătate și siguranță și mecanismele de feedback și reclamații disponibile.		
Organizarea șantierului	Șantier neconform	Elaborarea Proiectului pentru organizarea de șantier trebuie să includă prevederi privind: Aspecte sociale: toalete separate pe șantier pentru femei, garduri și control al accesului, panou de identificare a investiției, cutie pentru petiții, asigurarea condițiilor minime în containerele utilizate de lucrători (vestiare, zonă de servit masa, spații de dormit) stabilirea de reguli privind sănătatea și siguranța lucrătorilor; Mediu: marcarea corespunzătoare a depozitului de deșeuri pe șantier, reducerea efectelor șantierului asupra vegetației existente, sistem de gestionare a apelor uzate pe șantier, lor de construcții, sistem de udare pentru reducerea prafului;	Compania de construcții	Până la inițierea lucrărilor

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
Lucrări de demolare, finisare, instalare	Impact general asupra locului/zonei de intervenție	Conformarea Proiectului de execuție cu normele și cerințele în vigoare (de mediu, renovare, arhitectură, tehnologie, sănătate publică ș.a.) Organizarea optimă a șantierului pentru a minimiza zonă de renovare, fluxul de materiale și deșeuri Îngrădirea și limitarea accesului în zona de renovare Instruirea personalului angajat privind bunele practici de comportament pe șantierul de renovare Organizarea programului de lucru în coordonare cu alte activități din zonă fără perturbarea regimului primit/obișnuit (de ex., se va evita blocarea drumurilor de către vehiculele cu materiale de renovare, se va evita blocarea căilor de acces interne, se va evita cât este posibil deconectarea de la energie și facilități comunale ș.a.)	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		În scopul comunicării continuă cu public va fi instalat un <i>panou informativ</i> la intrarea pe șantier, în care se va informa comunitatea despre proiect și persoane responsabile Semnalizarea și marcajul pentru angajații și persoanele din vecinătate privind căile de acces alternative/temporare, pericole și siguranța, anunțuri necesare ș.a.		
	Poluarea fonică (zgomotul)	Organizarea lucrului în așa fel încât timpul petrecut în zonele zgomotoase să fie limitat Planificarea activităților producătoare de zgomot, astfel, încât desfășurarea acestora să afecteze o arie cât mai posibil limitată și un număr cât mai mic de persoane Implementarea unor programe de lucru, prin care se ține sub control expunerea la zgomot Utilizarea instrumentelor și aparatelor cu zgomot redus, aplicarea ecranelor/perdelelor fonoabsorbante pentru reducerea sunetelor reflectate ș.a.	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Poluarea aerului zonei de renovare	În timpul activităților de renovare este necesar de a reduce praful prin pulverizare cu apă și/sau folosirea dispozitivelor pentru absorbția prafului	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		Pentru transportarea oricărui alt material plin de praf la locul unde se desfășoară lucrări, e necesar de a umezi sau acoperi încărcătura Asigurarea cu mijloace și haine de protecție individuală adecvate ș.a.		
	Generarea deșeurilor	Identificarea și optimizarea căilor și locurilor de colectare și depozitare pentru toate tipurile de deșeuri așteptate de la activitățile de demolare și renovare Deșeurile minerale de renovare vor fi separate de alte deșeuri și depozitate în locuri/containere adecvate. Deșeurile de renovare vor fi colectate și eliminate în mod corespunzător de către doar organizațiile autorizate Înregistrările de eliminare a deșeurilor vor fi menținute ca dovadă de bună gestionare a deșeurilor Ori de câte ori este posibil se recomandă reutilizarea și reciclarea materialelor adecvate și fiabile	Compania de construcții	Lucrări de renovare
	Impactul asupra siguranței și sănătății lucrătorilor implicați	Organizarea șantierului de renovare conform normelor și cerințelor în vigoare; Asigurarea condițiilor (incl., facilităților) privind siguranța și sănătatea ocupațională	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
	în lucrările de renovare	Instruirea angajaților privind securitatea și sănătatea în muncă, asigurarea cu haine speciale de lucru și mijloace individuale de protecție Asigurarea instruirii subcontractorilor corespunzător sarcinilor îndeplinite la obiect Asigurarea marcajului special, instalarea semnelor informaționale și de avertizare în zona de renovare și adiacentă Asigurarea cu persoană responsabilă de securitatea și sănătatea în muncă pe șantier; menținerea registrelor/documentației de evidență și control privind instruirile individuale și colective, accidente de producție ș.a. Amenajarea de facilități sanitare adecvate și locurilor de colectare a deșeurilor menajere pentru lucrători Asigurarea cu truse și mijloace de prim ajutor Asigurarea semnalizării efective pentru public și limitarea/blocarea accesului în zonă de lucrări		

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		Asigurarea funcționării unui mecanism de reclamații pentru lucrători, despre care vor fi informați în timpul instruirilor		
Lucrările de construcții civile	Impact privind condițiile de muncă	Promovarea atitudinii echitabile și nediscriminatorii, și oportunităților egale pentru toți lucrătorii Stabilirea, menținerea și îmbunătățirea managementului adecvat al personalului Respectarea și promovarea legislației muncii Asigurarea condițiilor sigure de muncă și protecție a lucrătorilor implicați Evitarea utilizării muncii forțate, interzicerea implicării în muncă a persoanelor cu vârsta sub 18 ani Desemnarea persoanei responsabile pentru implementarea acțiunilor de mediu și sociale și primirea îndrumărilor și a instrucțiunilor din partea inginerului sau autorităților Posibilitatea de a depune reclamații sau a de remite feedback de către lucrători privind condițiile de muncă Toate contractele pentru lucrările civile vor conține prevederi privind cerințe de muncă în conformitate cu legislația națională și cu ESS2 a Băncii Mondiale (găsiți	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		<i>Îndrumări pentru contractele de lucrări de construcții anexate).</i>		
Lucrările de construcții civile	Impactul asupra sănătății și siguranței comunității	Organizarea șantierului conform normelor și cerințelor în vigoare; Asigurarea condițiilor (incl., facilităților) privind siguranța și sănătatea ocupațională Asigurarea semnalizării efective pentru public și limitarea/blocarea accesului în zonă de lucrări Informarea privind normele de sănătate și securitate în zona lucrărilor și în apropierea șantierului Plasarea informațiilor despre lucrările planificate, perioadă și măsuri de atenuare propuse în locurile vizibile sau panourile informative din zonă În timpul lucrărilor de fațadă în interiorul teritoriului și în special în zona intrării principale, este necesar să se instaleze semne de avertizare (sau un gard portabil ușor din plasă de renovare de culoare strălucitoare) pentru siguranța oamenilor.	Compania de construcții, EMP, Beneficiarul	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		Oferirea unui mecanism de reclamații, propuneri, solicitări de informație etc. Datele de contact al acestui mecanism vor fi plasate pe panoul informativ de la șantier.		
	Violență bazată pe gen și agresiune verbală sau sexuală	Instruirea lucrătorilor privind aspectele de violență și hărțuire Adoptarea unui cod de conduită de către lucrători (poate fi utilizat modelul din <i>Procedurile de gestionare a forței de muncă</i> , elaborate pentru proiect) Instruirea lucrătorilor privind codul de conduită și etică Punerea la dispoziție a mecanismului de reclamații pentru lucrătorii implicați în renovare și pentru comunitate.	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP,	Lucrări de renovare
Transport materiale și utilaj	Impact urmare aglomerării traficului și acces îngreunat sau restricționat	Identificarea și stabilirea căilor de trafic/acces specializat în aria obiectivului; instalarea barierelor și indicatoarelor de trafic; căile de transport vor fi clar vizibile, iar publicul va fi avertizat de toate pericolele potențiale prin semne speciale instalate Implementarea măsurilor de management adecvat al traficului; instruirea personalului angajat în trafic, în special pentru accesul pe șantier și traficul de tonaj mare în	Compania de construcții	Lucrări de renovare

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
		apropierea locului; amenajarea de pasaje și treceri sigure pentru pietoni Ajustarea programului de transport de materiale la programul local de trafic, de ex. evitând activitățile majore de transport în timpul orelor de vârf sau orelor de circulație a populației locale ș.a.		
	Securitatea comunității	Mașinile care transportă materiale și echipamente vor fi acoperite corespunzător, în vederea evitării căderilor accidentale a echipamentelor și materialelor transportate.	Compania de renovare și alte companii subcontractate	La transportarea echipamentelor și materialelor
	Securitatea lucrătorilor	Mașinile vor fi conduse de șoferi cu calificările și certificatele corespunzătoare, instruiți privind transportarea echipamentelor și materialelor în condiții de siguranță pentru comunitate și la momentul încărcării și descărcării echipamentelor și materialelor.	Compania de renovare și alte companii subcontractate	La încărcarea, transportarea și descărcarea

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
				echipamentelor și materialelor
Componente sociale. GRM. Angajare. GBV/SEA/SH/TiP.	Implicarea în comunitate. Riscuri de lipsă de informații sau dezinformare	• Activități de implicare a părților interesate, inclusiv implicarea grupurilor vulnerabile; planifică aceste activități. • Partajare regulată a actualizărilor proiectului; • Documentarea feedback-ului și luarea în considerare a comentariilor părților interesate.	Companie de construcții, Subcontractori, Beneficiar, MEC	Pe toată durata proiectului
	Procesul de soluționare a nemulțumirii. Riscuri ale preocupărilor nerezolvate	• Mecanism confidențial de soluționare a nemulțumirii. • Rezolvarea la timp a plângerilor, documentația corespunzătoare și comunicarea regulată privind rezultatele. Asigurați-vă că reclamațiile anonime sunt tratate cu aceeași diligență și promptitudine.		

Activitatea	Risc și impact potențial	Măsurile de prevenire și minimizare propuse	Responsabil de măsuri	Perioada
	Angajarea forței de muncă locale. Riscurile șanselor inegale.	• Promovarea practicilor de angajare incluzive. • Prioritizarea lucrătorilor locali acolo unde este posibil. • Asigurarea criteriilor transparente pentru locuri de muncă și a egalității salariale pentru muncă egală.		
	Riscuri ale incidentelor și impacturilor SEA/SH	• Instruirea muncitorilor în privința violenței și hărțuirii • Adoptarea unui cod de conduită (model din Procedural de Management al Muncii) • Instruirea lucrătorilor privind etica și codul de conduită • Oferirea unui mecanism de plângere pentru lucrători și comunitate		
	Recrutarea muncitorilor, riscurile de muncă forțată etc.	• Verificarea furnizorilor de forță de muncă pentru practici etice; • Oferirea de contracte lucrătorilor într-o limbă (sau traducere egală) pe care o înțeleg; • Asigurarea libertății de mișcare și accesului lucrătorilor la mecanismele de soluționare a plângerilor.		

5.1 Cadrul instituțional de implementare a PMMS

Consultanții de mediu și sociali ai EMP/ONDRL sunt responsabili direct de punerea în aplicare a PMMS în toate etapele subproiectului. Multe dintre responsabilitățile din cadrul măsurilor de atenuare se încadrează în responsabilitatea Contractorului care va elabora PMMS-C și va realiza lucrările de renovare, ceea ce înseamnă că consultanții de mediu și sociali vor trebui să supravegheze și să monitorizeze punerea lor în aplicare.

Consultanții de mediu și sociali ai EMP vor oferi suport consultanților sociali și de mediu din cadrul ONDRL la implementarea PMMS.

6. Monitorizarea aspectelor sociale și de mediu

Monitorizarea aspectelor sociale și de mediu pe parcursul implementării subproiectului va asigura un flux de informații despre impactul social și de mediu al lucrărilor și despre eficacitatea măsurilor de atenuare. Aceste informații permit clientului și Băncii să evalueze succesul măsurilor de evitare/reducere a impacturilor negative și să permită luarea de măsuri corective atunci când este cazul.

Secțiunea de monitorizare a PMMS oferă:

(a) detalii despre măsurile de monitorizare, inclusiv parametrii care trebuie măsurați, metodele de utilizat, locațiile de eșantionare, frecvența monitorizării; și

(b) proceduri de monitorizare și raportare care să

(i) asigure depistarea timpurie a condițiilor care necesită măsuri speciale de atenuare a impacturilor și

(ii) să furnizeze informații despre progresul și rezultatele acțiunilor prevăzute în acest PMMS.

Implementarea măsurilor prevăzute în acest PMMS va fi supervizată periodic de consultanții sociali și de mediu din cadrul Echipei de Management a Proiectului (EMP), conform graficului de monitorizare, precum și de către BM (în timpul misiunilor sale de supervizare) și de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului

(IPM). Rapoartele de progres lunare ale Contractorului și semestriale ale EMP către Banca Mondială vor include informații privind implementarea PMMS.

6.1. Planul de Monitorizare de Mediu și Social

Parametru monitorizat	Locul monitorizării	Metoda/mijloacele de monitorizare	Perioada de monitorizare	Motivul monitorizării	Responsabilitățile instituționale
Calitatea aerului: praf, fum ș.a.	La fața locului, în locul lucrărilor	Monitorizarea vizuală	Zilnic în timpul lucrărilor	Prevenirea poluării aerului și impactului asupra sănătății	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic, Beneficiarul
Resurse materiale	La fața locului	Monitorizarea vizuală	Zilnic în timpul lucrărilor	Folosirea rațională a resurselor/bunurilor materiale	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic
Deșeurile de construcție și menajere	La fața locului	Inspectarea vizuală regulată	Zilnic în timpul lucrărilor și periodic	Prevenirea poluării mediului, impactului asupra sănătății	Compania de construcții, Supraveghetorul tehnic, Beneficiarul, EMP/ONDRL

Parametru monitorizat	Locul monitorizării	Metoda/mijloacele de monitorizare	Perioada de monitorizare	Motivul monitorizării	Responsabilitățile instituționale
Deșeurile periculoase, substanțe nocive	La fața locului	Verificarea înregistrărilor speciale	Regulat în timpul construcției	Prevenirea poluării mediului, impactului asupra sănătății	Compania de construcții, EMP/ONDRL
Nivelul de zgomot	La fața locului	Inspectarea regulată	Zilnic în timpul lucrărilor	Prevenirea impactului asupra sănătății și perturbărilor pentru public/angajați locali	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP/ONDRL
Siguranța și sănătatea lucrătorilor și comunității	La fața locului	Supravegherea regulată, verificarea registrelor ș.a.	Continuă	Protecția siguranței și sănătății lucrătorilor, prevenirea accidentelor	Compania de construcții, EMP/ONDRL, Beneficiarul
Zgomot și praf (demontarea, instalarea, transportarea materialelor și deșeurilor de construcție)	Locul de lucru, căile de acces	Supravegherea regulată	Inspectare neanunțată în timpul transportării	Evitarea prafului și zgomotului; evitarea daunelor și poluării infrastructurii	Compania de construcții, Beneficiarul, EMP/ONDRL

Parametru monitorizat	Locul monitorizării	Metoda/mijloacele de monitorizare	Perioada de monitorizare	Motivul monitorizării	Responsabilitățile instituționale
Condiții de muncă	La fața locului	Inspectarea regulată	Regulat, în process de angajare	Conformarea legislației RM și cerințelor BM, prevenirea discriminării, promovarea oportunităților egale ș.a.	Compania de construcții, EMP/ONDRL

Notă: Planul de monitorizare va fi detaliat în baza planului de lucru aprobat și va fi revizuit periodic urmare rezultatelor inspectărilor și monitorizării

7. Implicarea părților interesate și informarea publică

Principalele părți interesate de SP sunt cadrul didactic și auxiliar, elevii, părinții, APL, comunitatea din vecinătate, unități economice, ONG și alte persoane interesate.

Acțiunile de implicare prevăzute în cadrul acestui PMMS includ proceduri de informare publică, consultări publice, informare prin mass-media și interacțiune virtuală sau directă cu părțile afectate. De asemenea, se vor organiza întâlniri directe cu lucrătorii contractorului și comunitatea din zonă.

7.1 Informarea comunității privind Managementul de Mediu și Social (MMS)

Aspectele de mediu și sociale ce țin de Managementul de mediu și social, Standardele de mediu și social (SMS), precum posibilele riscuri și impacturi de mediu și de ordin social au fost abordate în cadrul Consultărilor Publice organizate la etapa de lansare a EQIP, care s-au desfășurat la data de 20.03.2024 și la care au participat 50 de persoane (45 de femei și 5 bărbați). Concomitent s-a vorbit despre CMMS, LMP, SEP și PAMS, ca părți componente ale MMS.

Documentația tehnică de proiectare include toate standardele și cerințele aplicabile contractantului pentru a asigura sănătatea și securitatea în muncă la fața locului, incluzând sesiuni de instruire, furnizarea de echipamente de protecție, identificarea riscurilor de accidente și a măsurilor de atenuare, împărțirea clară a sarcinilor de lucru la fața locului.

8. Mecanismul de soluționare a reclamațiilor (MSR)

Transparența și responsabilitatea sunt elemente de bază ale EQIP. În acest scop, Mecanismul de Soluționare a Reclamațiilor (eng. GRM) dedicat este elaborat pentru Proiect. Scopul GRM este de a oferi un mecanism de feedback tuturor părților interesate ale Proiectului pentru a asigura comunicarea bidirecțională între echipele de implementare a Proiectului și a subproiectelor și părțile interesate externe pe parcursul tuturor etapelor de implementare a Proiectului. Mecanismul reprezintă un instrument de evitare și atenuare a unor potențiale riscuri și impacturi prin implicarea părților interesate în procesul de implementare a Proiectului.

GRM va fi gestionat de EMP în timpul implementării Proiectului, inclusiv primirea și înregistrarea, examinarea, rezolvarea, monitorizarea și raportarea.

Conform mecanismului deja stabilit în cadrul PÎSM, pe parcursul implementării acestui subproiect, GRM va fi gestionat la 2 niveluri:

Nivelul subproiectului, inclusiv:

Nivelul de șantier gestionat de Antreprenorul/Contractorul care efectuează lucrările de reabilitare și construcție. Antreprenorul va primi nemulțumirile referitoare la lucrările de reabilitare/construcții și le va rezolva numai la nivel de șantier, cu informarea managementului subproiectului. Nemulțumirile legate de alte aspecte ale subproiectului sau implementării Proiectului primite de Antreprenor vor fi redirecționate către echipa de management al subproiectului ONDRL sau EMP.

Nivel instituțional al managementului ONDRL. Echipa de management a subproiectului este responsabilă de monitorizarea soluționării adresărilor/reclamațiilor recepționate de către Contractor și a soluționării nemulțumirilor primite direct de către conducerea subproiectului sau de către conducerea instituției legate

de implementarea subproiectului. Nemulțumirile (sugestii, solicitări, întrebări etc.) pot fi adresate de către toate părțile interesate, inclusiv, dar fără a se limita la: profesori, elevi, părinți, comunitate etc. Echipa de management a subproiectului este un punct focal la nivel de subproiect și monitorizează rezolvarea tuturor nemulțumirilor primite cu privire la implementarea subproiectului prin ținerea unui registru unic de urmărire a reclamațiilor. Echipa de management a subproiectului poate redirecționa plângerile către EMP dacă este nevoie de sprijin sau îndrumări suplimentare pentru soluționarea unei reclamații.

Instituția beneficiară (ONDRL) a desemnat punctul focal și a stabilit canalele de interacționare cu părțile interesate pentru funcționarea GRM la nivel de subproiect: Troian Tatiana- director, Lica Tatiana – director adjunct, Anton Natalia – președintele consiliului reprezentativ al părinților

La nivel de șantier, nemulțumirile/întrebările/sugestiile pot fi depuse folosind numerele de telefon menționate pe panourile de informare, verbal către reprezentanții antreprenorului sau instituțiilor beneficiare sau folosind căsuța securizată de sugestii/reclamații care va fi instalată la șantier atât pentru lucrătorii proiectului cât și pentru alte părți afectate, unde pot fi depuse și plângeri/reclamații anonime.

Nivel de proiect.

Acest nivel va aborda nemulțumirile primite de MEC și EMP. EMP ține un registru unic de urmărire a nemulțumirilor proiectului pe baza rapoartelor transmise de echipa de management al subproiectului.

La nivel de proiect se pot folosi următoarele canale pentru depunerea reclamațiilor:

Online: folosind site-ul web al Ministerului Educației și Cercetării (MEC)

<https://mecc.gov.md/ro/petitii-online>;

Prin e-mail: mhep@mec.gov.md; cancelaria@mec.gov.md;

Prin telefon: +373 (0) 22 23 25 02; +373 (0) 22 22 76 20;

În persoană: 180, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, et. 13, birou 1313;

1, Piața Marii Adunări Naționale, Casa Guvernului, MD-2033.

Verbal: în timpul întâlnirilor, consultărilor sau altor activități de informare și implicare. Nemulțumirile depuse verbal vor fi menționate în procesele-verbale ale ședințelor și în registrul de înregistrări, așa cum este menționat mai jos în următorul GRM.

Pentru lucrătorii Proiectului și nemulțumirile anonime se poate folosi telefonul: +37369194102.

Sistemul de soluționare a plângerilor a Băncii Mondiale

Comunitățile și persoanele care cred că sunt afectate negativ de un proiect susținut de Banca Mondială (BM) pot depune plângeri la mecanismele existente de soluționare a reclamațiilor la nivel de proiect sau la Serviciul de Remediere a Nemulțumirilor (GRS) al BM. GRS se asigură că plângerile primite sunt examinate cu promptitudine pentru a aborda preocupările legate de proiect. Comunitățile și persoanele afectate de proiect își pot depune plângerea la Comitetul de inspecție independent al BM, care determină dacă a avut loc sau s-ar putea produce un prejudiciu ca urmare a nerespectării politicilor și procedurilor BM. Pentru informații despre cum să depuneți plângeri la Serviciul corporativ de soluționare a plângerilor (GRS) al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați

<http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress> serviciu.

Pentru informații despre cum să depuneți reclamații la Panelul de inspecție al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați www.inspectionpanel.org.

8.2 Politica SEA/SH:

Procedură specifică de gestionare conform Politicii PSEA În conformitate cu Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale și cu Politica Proiectului privind Prevenirea Exploatarei și Abuzului Sexual (Politica PSEA), acuzațiile privind Exploatarea, Abuzul și Hărțuirea Sexuală (SEA/SH) nu vor fi procesate prin fluxul standard GRM descris mai sus.

Dacă o acuzație SEA/SH este primită prin oricare dintre canalele de admitere ale Proiectului GRM (inclusiv trimitere scrisă, telefon, email, comunicare față în față sau cutie de sugestii), aceste canale vor servi strict ca puncte de admitere. Acuzația nu va fi înregistrată în registrul general al plângerilor și nu va declanșa termenele standard de confirmare sau rezolvare GRM. În schimb, acuzația va fi transmisă imediat și confidențial către Punctul Focal desemnat pentru Proiectul PSEA. O astfel de transmisie va avea loc fără întârziere și, în orice caz, nu mai târziu de douăzeci și patru (24) de ore de la primire.

Acuzațiile SEA/SH trebuie să urmeze procedurile urgente, confidențiale și centrate pe supraviețuitori stabilite în cadrul Politicii PSEA a Proiectului. Termenele standard GRM (inclusiv confirmarea de confirmare de cinci zile și perioadele de rezolvare de treizeci de zile) nu se aplică cazurilor SEA/SH. La primirea acuzației, Punctul Focal PSEA desemnat va asigura facilitarea promptă a trimiterii către servicii de sprijin specializate adecvate, inclusiv servicii medicale, psihosociale, juridice și/sau de protecție a copilului, după caz. Trimiterea va fi realizată fără întârziere și, dacă este posibil, în aceeași zi în care acuzația este primită.

Acolo unde este necesar conform legislației naționale aplicabile, inclusiv în cazurile care implică minori sau comportamente penale suspectate, autoritățile competente vor fi notificate în conformitate cu obligațiile legale. O astfel de notificare trebuie realizată într-un mod care să păstreze confidențialitatea și să respecte principiile centrate pe supraviețuitor. Cazurile SEA/SH vor fi gestionate conform principiilor centrate pe supraviețuitori, asigurând confidențialitatea, protecția împotriva represaliilor, respectul, demnitatea, nediscriminarea și consimțământul informat înainte de orice trimitere sau schimb de informații.

Responsabilități instituționale pentru conformitatea PSEA: Toate entitățile implicate în implementarea subproiectului, inclusiv Unitatea de Implementare a Proiectului EQIP (PIU), NORLD, Administrația Școlii și Contractorul, trebuie să asigure existența și aplicarea eficientă a procedurilor funcționale de prevenire și răspuns SEA/SH, aliniate cu Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale și Politica PSEA a Proiectului.

Antreprenorul, înainte de a încheia relații contractuale cu PIU și ca o condiție pentru începerea lucrărilor, trebuie să demonstreze existența unei politici și proceduri interne de prevenire SEA/SH, aliniate cu Politica PSEA a Proiectului. Atunci când o astfel de politică nu există, Contractorul va adopta și integra formal Politica PSEA a Proiectului în cadrul său intern de management. Orice politică existentă pentru Contractorii SEA/SH va fi trimisă către PIU pentru revizuire și confirmare scrisă a alinierii cu Politica PSEA la nivel de proiect și cerințele Băncii Mondiale. Contractorul trebuie să se asigure că politica sa SEA/SH se aplică în mod egal și fără excepție tuturor subcontractorilor și personalului temporar.

Administrația școlii, ca entitate instituțională în cadrul căreia se desfășoară activități de construcție a sediului, va coopera cu PIU în comunicarea și alinierea procedurilor interne relevante de protecție și protecție a copilului cu cadrul PSEA al Proiectului. Procedurile instituționale existente de protecție a copilului vor fi revizuite înainte de începerea lucrărilor pentru a asigura coerența cu aranjamentele SEA/SH la nivel de proiect și claritatea căilor de trimitere.

În cazul unor discrepanțe între procedurile instituționale și Politica PSEA a Proiectului, va prevala procedura care asigură cel mai înalt nivel de protecție, confidențialitate și conformitate cu Standardele de Mediu și Sociale ale Băncii Mondiale. PIU va asigura coordonarea între toți actorii proiectului și va asigura supravegherea pentru a garanta că mecanismele de prevenire și răspuns SEA/SH rămân operaționale, aliniate și conforme cu standardele Băncii Mondiale pe tot parcursul implementării proiectului.

Desemnarea Punctelor Focale SEA/SH În cadrul EQIP și NORLD, un Punct Focal SEA/SH va fi formal desemnat. Acest rol va fi îndeplinit de Specialistul de Mediu și Social, care va fi responsabil de monitorizarea conformității SEA/SH, primirea informațiilor legate de SEA/SH, asigurarea trimerii în conformitate cu Politica PSEA și coordonarea cu punctele de contact desemnate la nivel școlar și contractor.

Fiecare școală participantă va desemna un Punct Focal SEA/SH instruit, responsabil de legătura cu Punctul Focal PIU SEA/SH și de facilitarea comunicării sigure a informațiilor legate de SEA/SH. Unde este cazul, această funcție poate fi atribuită aceleiași persoane desemnate ca Punct Focal GRM general, cu condiția ca instruirea specifică PSEA adecvată să fie finalizată.

Contractorul va desemna: (a) un Punct Focal SEA/SH la nivel instituțional responsabil cu asigurarea conformității la nivel corporativ cu cerințele PSEA ale Proiectului; și (b) un Punct Focal SEA/SH la nivel de amplasament pentru fiecare șantier de construcții, responsabil pentru implementarea zilnică a măsurilor de prevenție SEA/SH și coordonarea cu PIU și punctele focale școlii.

Desemnarea Punctelor Focale SEA/SH va fi formalizată în scris înainte de începerea lucrărilor. Nedefinirea Punctelor Focale SEA/SH și nefurnizarea dovezilor de aliniere cu Politica PSEA a Proiectului va împiedica mobilizarea și accesul la sit.

Canalele de raportare și desfășurarea Punctelor Focale SEA/SH Acuzațiile SEA/SH pot fi primite prin canalele de raportare stabilite în cadrul Proiectului GRM; totuși, aceste canale vor servi strict ca mecanisme de preluare și nu vor declanșa procesul standard de investigație sau rezolvare GRM.

Punctele focale SEA/SH desemnate la nivel PIU, școală și contractor trebuie să acționeze strict în conformitate cu principiile centrate pe supraviețuitor stabilite în cadrul Notei de Bune Practici ale Băncii Mondiale privind SEA/SH, inclusiv:

– confidențialitate și acces restricționat la informații; – prioritizarea siguranței supraviețuitorilor și protecția împotriva represaliilor; – respect, demnitate și nediscriminare; – consimțământ informat înainte de orice trimitere; – evitarea întrebărilor inutile sau a constatării paralele a faptelor.

Punctele focale SEA/SH se abțin de la efectuarea de investigații independente dincolo de rolul lor desemnat. Responsabilitățile lor sunt strict limitate la:

– primirea și transmiterea în siguranță a informațiilor; – asigurarea raportării imediate prin ierarhia Proiectului stabilită; – facilitarea trimiterii confidențiale către servicii de sprijin adecvate; – cooperarea cu procedurile PSEA la nivel de proiect și cu autoritățile mandatate legal, acolo unde este cazul.

Divulgarea neautorizată a informațiilor legate de SEA/SH sau abaterea de la procedurile psea stabilite va constitui o neconformitate gravă a obligațiilor de mediu și sociale ale Proiectului și poate declanșa măsuri contractuale sau disciplinare.

9. Consultarea publică și finalizarea PMMS

Consultarea publică a avut loc pe 14 martie 2025, cu participarea elevilor, profesorilor și părinților, totalizând 144 de persoane — inclusiv 126 de femei și 18 bărbați. După consultările publice, a fost pregătit un raport de un minut, atașat listelor de participanți. În timpul procesului, participanții pot oferi feedback, care va fi luat în considerare la finalizarea PMMS-ului consultat (ESMP) înainte de începerea lucrărilor și va deveni parte integrantă a contractului de achiziție cu antreprenorul selectat.

Feedback-ul primit în timpul consultării a fost deosebit de constructiv și a subliniat interesul și implicarea autentică a comunității față de proiect. O întrebare frecvent ridicată a fost calendarul pentru începerea lucrărilor de renovare. Ca răspuns, echipa EQIP a subliniat că toate informațiile relevante, inclusiv calendarul proiectat, vor fi comunicate transparent. Părțile interesate au fost asigurate că detaliile privind programul de construcție și activitățile viitoare vor fi făcute publice după anunțul companiei de construcții selectate în procesul de achiziție. De asemenea, va fi dezvăluită o foaie de parcurs cuprinzătoare pentru a asigura claritate și implicare continuă pe tot parcursul fazei de implementare.

Proiectul Îmbunătățirea Calității în Educație

Plan de Management de Mediu și Social Specific Amplasamentului Renovarea LT Mihai Eminescu, or. Strășeni

Anexa 1 – Lista Participanților

 MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA WORLD BANK GROUP				 MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA WORLD BANK GROUP				 MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA WORLD BANK GROUP			
Lista participanților la consultările publice privind aspectele sociale și de mediu în cadrul proiectului din data de 14 martie 2025 în Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din or. Str.				Lista participanților la consultările publice privind aspectele sociale și de mediu în cadrul proiectului din data de 14 martie 2025 în Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din or. Str.				Lista participanților la consultările publice privind aspectele sociale și de mediu în cadrul proiectului "In din data de 14 martie 2025 în Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din or. Str.			
Nr.Ord.	Nume, Prenume	Funcția	Nr.telefon	Nr.Ord.	Nume, Prenume	Funcția	Nr.telefon	Nr.Ord.	Nume, Prenume	Funcția	Nr.telefon
1	Andronic Tatiana	Tezaur	07466535	1	Andronic Tatiana	Coordonator activ PTM	06911863	1	Andronic Tatiana	Coordonator activ PTM	06911863
2	Andronic Ana	Profesor	07654115	2	Andronic Ana	Profesora PTM	06911863	2	Andronic Ana	Profesora PTM	06911863
3	Andronic Valeriu	Asistent al directorului	06911863	3	Andronic Valeriu	Asistent al directorului	06911863	3	Andronic Valeriu	Asistent al directorului	06911863
4	Andronic Natalia	Asistent al directorului	06911863	4	Andronic Natalia	Asistent al directorului	06911863	4	Andronic Natalia	Asistent al directorului	06911863
5	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	5	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	5	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
6	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	6	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	6	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
7	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	7	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	7	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
8	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	8	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	8	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
9	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	9	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	9	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
10	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	10	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	10	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
11	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	11	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	11	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
12	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	12	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	12	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
13	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	13	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	13	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
14	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	14	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	14	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
15	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	15	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	15	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
16	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	16	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	16	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
17	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	17	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	17	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
18	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	18	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	18	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
19	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	19	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	19	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863
20	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	20	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863	20	Andronic Tatiana	Asistent al directorului	06911863

Anexa 2 – Proces Verbal

Proces verbal

al consultărilor publice referitor la implementarea **Cadrului Managementului de Mediu și Social (CMMS/PDMS)** specific locației

din „14” martie 2025

la Ștefaniei

Denumirea Instituției: **Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”**

Denumirea SP: **„Lucrările de renovare a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”**

Au fost prezente: **144** persoane, (fără participărilor cu semnăturile personale sau anonime)

Ordinea de zi:

1. Cadrul Managementului de Mediu și Social
2. Planul de Management de Mediu și Social (PDMS) specific amplasamentului
3. Procedura de gestionare a forței de muncă
4. Planul de Implicare a părților interesate cu MSR
5. Mecanismul de Soluționare a Reclamațiilor
6. Planul de acțiune VBO-EASIES

Pentru introducerea a fost prezentat de către d-na Tatiana Troian, directorul instituției, cu o descriere succintă a activităților prevăzute în cadrul subproiectului. Participanții au fost informați despre etapele deja realizate, precum și ce acțiuni urmează să fie întreprinse în continuare.

Consultările publice au fost continue de către dl Mihai Musta, consultant de mediu, din cadrul EQIP, cu o prezentare a așteptărilor de mediu și sociale legate de Cadrul de Management de Mediu și Social și a Planului de Management de Mediu și Social specific locației.

D-na Oana Iac, consultant pe aspecte sociale din cadrul EQIP, a prezentat comunicările pe Planul de implicare a părților interesate. Mecanismul de Soluționare a Reclamațiilor și Planul de acțiune VBO-EASIES.

Au fost prezentate de către d-na Maria Horea, specialist dezvoltare socială ONDRL EQIP, a continuat cu prezentarea procedurii de gestionare a forței de muncă în cadrul desfășurării lucrărilor planificate, precum și prezentarea Planului de acțiune de prevenire și răspuns privind EASIES.

Subiectele au fost rezolvate complex și desfășurate, prezentate planuri de acțiune, însoțite de explicații, scheme discutate și analizate împreună cu participanții peșăși. În urma prezentărilor lămurite implementarea nu au fost.

Urmare discuțiilor purtate s-a decis:

1. Adăugarea pe pagina web și la pagina Facebook a liceului a Planului de Management de Mediu și Social specific locației, discutat în cadrul consultărilor publice pentru informare, familiarizare și completare cu feedback din partea persoanelor interesate.
2. Instalarea în locațiile a unui panou informativ al proiectului cu informații generale, compoziția echipei de implementare, punctul focal al MSR cu toate contactele, adresele, etc.

3. Instalarea unui sistem de recepționare a reclamațiilor și sugestțiilor;
4. Desemnarea punctului focal al Mecanismului de Soluționare a Reclamațiilor (MSR) și prezentarea documentului confirmativ (ordin, dispoziție);
5. Elaborarea Mecanismului de Soluționare a Reclamațiilor la nivel de instituție;
6. Asigurarea funcționării MSR la nivel de instituție prin informarea tuturor părților implicate (elevi, părinți, cadre didactice, personal auxiliar);
7. Stabilirea contorului cu unii-cuștia pentru a reflecta evenimentele organizate în cadrul proiectului și a informa părțile interesate;
8. Documentarea tuturor activităților desfășurate în cadrul proiectului – lista participanților, fotografiile, procesele verbale, note informative în scopul asigurării transparenței procesului de implementare a proiectului;
9. Aprobarea Planului de Management de Mediu și Social specific amplasamentului și revizuirea lui (după necesitate) pe parcursul implementării proiectului până la finalizarea integrală.

Director

TROIAN Tatiana

Anexa 3 – Banere Informaționale

Anexa 4 – Cerințe și măsuri referitoare la gestionarea deșeurilor de azbest

Azbestul constituie un grup de minerale fibroase din categoria silicaților. În trecut, acesta a fost utilizat pe scară largă pentru producerea mai multor tipuri de materiale industriale și gospodărești, datorită proprietăților sale utile, precum rezistența la foc, capacitatea de izolație electrică și termică, stabilitatea chimică și termică și rezistența sporită la tracțiune.

În prezent, azbestul este recunoscut ca fiind asociat cu multiple afecțiuni grave și forme de cancer și este considerat un pericol semnificativ pentru sănătate în cazul inhalării fibrelor sale. Ca urmare a recunoașterii generale a acestor riscuri, organizațiile din domeniul sănătății și al protecției angajaților, institutele de cercetare și numeroase guverne au instituit restricții sau interdicții privind utilizarea comercială a azbestului.

În Uniunea Europeană, utilizarea azbestului este interzisă începând cu 1 ianuarie 2005. În Republica Moldova, cadrul juridic specific privind interzicerea completă a utilizării azbestului nu a fost încă adoptat. Totuși, au fost inițiate demersuri legislative privind reglementarea importului, fabricării și comercializării foilor de azbest.

Conform bunelor practici internaționale și cerințelor de mediu și sănătate aplicabile proiectelor finanțate de Banca Mondială, riscurile pentru sănătate trebuie minimizate prin evitarea utilizării azbestului în cadrul lucrărilor de renovare a clădirilor publice din domeniul educației.

În toate situațiile, Banca Mondială se așteaptă ca beneficiarii fondurilor sale și alți actori implicați să utilizeze materiale alternative ori de câte ori acest lucru este posibil.

În cazul în care azbestul este prezent în acoperișuri sau alte elemente constructive, acesta poate genera un risc atât pentru lucrători, cât și pentru populația care locuiește în apropierea clădirilor supuse reparațiilor capitale, demolării sau înlocuirii elementelor de construcție.

În astfel de cazuri, elementele care conțin azbest trebuie:

- îndepărtate cu maximă atenție;
- manipulate astfel încât să se evite spargerea sau distrugerea materialului;
- stocate temporar într-o zonă separată, securizată și clar marcată;

- evacuate și neutralizate în condiții controlate, în conformitate cu reglementările și practicile aprobate.

ONDRL va solicita contractorului ca îndepărtarea foilor de ardezie sau a altor materiale cu conținut de azbest să se desfășoare într-o manieră care minimizează expunerea lucrătorilor și a comunității.

Pe durata lucrărilor de reabilitare, lucrătorii trebuie să evite distrugerea plăcilor de azbest și să le stocheze în mod adecvat pe șantier până în momentul neutralizării. În toate activitățile care implică manipularea materialelor cu conținut de azbest, lucrătorii trebuie să poarte echipamente individuale de protecție adecvate, inclusiv:

- salopete de protecție;
- mănuși;
- măști de protecție respiratorie.

Aplicarea acestor măsuri este importantă nu doar pentru protejarea comunității și a mediului, ci și pentru prevenirea reciclării informale sau a reutilizării materialului recuperat.

Îndepărtarea și neutralizarea deșeurilor de azbest, precum și toate măsurile asociate, trebuie incluse atât în specificațiile tehnice, cât și în devizele estimative de materiale.

În funcție de situația concretă din teren, contractorul poate elabora planuri specifice de management de mediu și social pentru amplasamentele în care există cerințe speciale privind gestionarea deșeurilor cu conținut de azbest.

Cerințe minime obligatorii privind gestionarea azbestului

În cazul identificării materialelor care conțin azbest, vor fi respectate cel puțin următoarele cerințe:

- identificarea și evaluarea materialelor suspecte înainte de începerea lucrărilor;
- delimitarea și marcarea clară a zonelor în care sunt prezente materiale cu conținut de azbest;
- limitarea accesului persoanelor neautorizate în aceste zone;
- instruirea personalului care va manipula materialele periculoase;
- utilizarea echipamentului individual de protecție adecvat;

- manipularea, stocarea temporară, transportul și eliminarea deșeurilor prin metode controlate și în conformitate cu cerințele aplicabile;
- păstrarea evidențelor privind cantitățile colectate, transportate și eliminate;
- interzicerea reutilizării, vânzării sau reciclării informale a materialelor care conțin azbest.

Anexa 5 – Ghidul de mediu pentru contractele de lucrări de construcție civile

Antreprenorii sunt obligați să utilizeze standarde și proceduri tehnice acceptabile din punct de vedere ecologic în timpul implementării lucrărilor. Toate contractele de construcție trebuie să includă cerințe explicite privind protecția mediului, sănătatea și siguranța lucrătorilor și a comunității, precum și prevenirea impacturilor negative asociate activităților de construcție.

În aplicarea acestui ghid, antreprenorii vor acorda prioritate măsurilor preventive, astfel încât efectele negative asupra mediului să fie evitate sau reduse înainte de a fi necesare măsuri de remediere.

Cerințe generale pentru antreprenori

Antreprenorii trebuie să:

- ia măsuri de precauție împotriva influențelor negative asupra mediului și împotriva oricăror daune sau pierderi de mediu, prin măsuri de prevenire sau reducere, acolo unde este posibil, în locul remedierii ulterioare a consecințelor negative;
- respecte toate legile și reglementările naționale și locale privind protecția mediului;
- desemneze persoane responsabile pentru implementarea activităților de protecție a mediului, în conformitate cu instrucțiunile și indicațiile primite de la autoritățile competente, proiectanți și supraveghetori;
- asigure depozitarea și eliminarea deșeurilor de construcții în conformitate cu reglementările naționale și cu cerințele subproiectului;
- minimizeze emisiile de praf, astfel încât să fie evitate sau reduse efectele negative asupra calității aerului;

- asigure trecerea sigură a pietonilor, menținerea drumurilor de acces și accesul la spațiile publice;
- organizeze lucrările astfel încât circulația locală să fie afectată cât mai puțin posibil și să fie menținută siguranța utilizatorilor spațiului public;
- prevină sau reducă vibrațiile și zgomotul provenite de la vehicule, utilaje și activități de construcție;
- reducă la minimum deteriorarea vegetației și să asigure refacerea zonelor afectate, atunci când este necesar;
- protejeze apele de suprafață și subterane împotriva poluării provenite din sol, combustibili, substanțe periculoase sau deșeuri.

Măsuri minime de mediu care trebuie incluse în contractele de lucrări civile

Toate contractele de lucrări civile trebuie să prevadă, după caz, următoarele măsuri:

1. Gestionarea deșeurilor

- colectarea separată a deșeurilor rezultate din lucrări;
- depozitarea temporară în spații delimitate și sigure;
- evacuarea deșeurilor prin operatori autorizați;
- păstrarea documentelor justificative privind transportul și eliminarea deșeurilor.

2. Controlul prafului și al emisiilor

- stropirea cu apă a zonelor generatoare de praf, atunci când este necesar;
- acoperirea materialelor pulverulente în timpul transportului;
- limitarea arderii necontrolate a deșeurilor și interzicerea acestora pe șantier;
- întreținerea corespunzătoare a utilajelor pentru reducerea emisiilor.

3. Controlul zgomotului și al vibrațiilor

- limitarea lucrărilor zgomotoase la intervale orare adecvate;
- utilizarea echipamentelor aflate în stare tehnică bună;
- informarea comunității în cazul lucrărilor care pot produce perturbări temporare semnificative;

- aplicarea măsurilor de protecție suplimentare în zonele sensibile, dacă este necesar.

4. Protecția solului și a apei

- prevenirea scurgerilor de combustibili, uleiuri și alte substanțe periculoase;
- depozitarea materialelor și substanțelor în condiții sigure;
- interzicerea evacuării necontrolate a apelor uzate sau a reziduurilor de construcție;
- remedierea imediată a oricăror episoade de poluare accidentală.

5. Protecția vegetației și a spațiilor verzi

- limitarea intervențiilor asupra vegetației existente la strictul necesar;
- protejarea arborilor și a spațiilor verzi din vecinătatea șantierului;
- refacerea terenului afectat după finalizarea lucrărilor, acolo unde este cazul.

6. Sănătatea și siguranța publicului

- delimitarea și semnalizarea clară a zonelor de risc;
- menținerea accesului sigur pentru pietoni și pentru utilizatorii clădirii;
- instalarea panourilor informative privind lucrările și persoanele de contact;
- aplicarea măsurilor pentru reducerea riscurilor asupra comunității din vecinătatea șantierului.

7. Sănătatea și securitatea în muncă

- instruirea periodică a lucrătorilor;
- furnizarea și utilizarea echipamentelor individuale de protecție;
- desemnarea persoanelor responsabile de securitate și sănătate în muncă;
- menținerea truselor de prim ajutor și a procedurilor de intervenție în situații de urgență.

Obligația de conformare

Antreprenorul este responsabil pentru respectarea tuturor obligațiilor de mediu prevăzute în contract, în PMMS și în legislația aplicabilă. Nerespectarea acestor cerințe poate conduce la aplicarea de măsuri corective, sancțiuni contractuale și, după caz, alte măsuri prevăzute de cadrul legal și contractual.

Implementarea măsurilor de mediu trebuie documentată, monitorizată și verificată pe toată durata lucrărilor.

**Anexa 6. Structura model a Planului de Management de Mediu și Social al
Antreprenorului (PMMS-C)** specific pentru lucrările de renovare a Liceului "Mihai Eminescu"
din or. Strășeni.

Cuprins

CAPITOLUL 1 : INTRODUCERE

1.1 Contextul Contractului

1.2 Scopul PMMS al Antreprenorului specific pentru obiectul expus renovării

CAPITOLUL 2: PROCEDURA PMMS

2.1 Procedura generală

2.2 Procesul PMMS specific pentru etapele de proiectare și construcție

2.2.1 Generalități

2.2.2 Criteriul de screening pentru evaluarea riscurilor

2.2.2.1 Cerințele de mediu și sociale ale IFI

2.2.2.2 Cerințele ES aplicabile ale Republicii Moldova

2.2.2.3 Zona de influență a proiectului

2.2.2.4 Identificarea impacturilor potențiale și măsurile de atenuare

2.2. 3 Situații de risc

CAPITOLUL 3: Politici și Cadre de reglementare

3.1 Reglementări sociale și de mediu aplicabile

3.2 Tratatate internaționale legate de mediu și standarde sociale

3.3 Cerințe sociale și de mediu ale BM

CAPITOLUL 4. Implementarea PMMS specific pentru obiectul expus renovării

CAPITOLUL 5. Evaluarea sensibilității receptorilor

5.1.1 Amploarea impacturilor în timpul fazei de construcție

5.1.2 Amploarea impacturilor în timpul fazei operaționale

5.3 Impacturi potențial negative

5.3.1 Faza de construcție

5.3.2 Fazele de operare și de dezafectare

CAPITOLUL 6: măsuri de atenuare

6.1 Abordare generală

6.2 Măsuri de atenuare pentru faza de construcție

6.2.1 Generalități

6.2.2 Atenuarea impacturilor de mediu și sociale

6.2.2.1 Protecția aerului

6.2.2.2 Schimbările climatice

6.2.2.3 Zgomot și vibrații

6.2.2.5 Implicarea și participarea părților interesate

6.2.2.6 Sănătatea și securitatea comunității

6.2.2.7 Patrimoniul cultural și arheologic

6.3 Faza de operare și dezafectare

6.3.1 Generalități

6.3.2 Atenuarea impacturilor sociale și de mediu

6.3.2.1 Protecția aerului

6.3.2.2 Schimbările climatice

6.3.2.3 Zgomot și vibrații

CAPITOLUL 7: Consolidarea capacităților

7.1 Generalități

7.2 Consolidarea capacității pentru faza de construcție

CAPITOLUL 8: evaluarea performanțelor

8.1 Monitorizare, măsurare, analiză și evaluare a performanței

8.1.1 Generalități

8.1.2 Monitorizare și măsurare în timpul Fazei de Reconstrucție

8.1.4 Monitorizarea conformității cu cerințele ES

8.1.4.1 Conformitatea cu cerințele IFI

8.1.5 Conformitatea cu cerințele RM aplicabile

8.1.5.1 Eliberarea Autorizației de Construire

8.2 Audit intern

CAPITOLUL 9: EVALUAREA CONFORMITĂȚII

9.1 Generalități

9.3 Neconformitate și acțiune corectivă

9.3.1 Neconformitate identificată în timpul fazei de construcție

9.3.2 Neconformitate identificată în timpul fazei de operare

CAPITOLUL 10: MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A PLÂNGERILOR

10.1 Mecanismul de soluționare a plângerilor (GRM)

10.2 Instalarea panoului informativ pe șantier

10.3 Consultare și Participare

10.2.1 Consultarea și participarea lucrătorilor

10.2.2 Consultarea și participarea comunității

11 ANEXE

Anexa 1: Formularul de raportare a incidentului

Anexa 2: Formularul Raport de neconformitate și acțiuni corective